

Yorgo KIRBAKİ

1959 Yılında İstanbul'da doğdu. Zografyon Rum Lisesi'ni bitirdikten sonra Atina'da Sanayi ve İktisat Fakültesi'nde okudu.

1983-1986 yılları arasında Milliyet ve Güneş Gazetelerinin Atina Temsilciliğinde asistanlık yaptı. 1986-1997 Anadolu Ajansı Atina muhabiri olarak çalıştı. 1997-2005 NTV, Radikal ve Milliyet Yunanistan Temsilcisi görevini yürüttü.

2005'den bu yana Hürriyet ve CNN Türk Yunanistan Temsilcisidir.

Mücahit CİVRİZ*

Maliye Uzmanları Derneği Başkanı

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümünden mezun oldu. 2006 yılında Maliye Bakanlığı'nda çalışmaya başladı.

2009-2011 yılları arasında Devlet Muhasebe Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu üyeliği yaptı. 2012 yılından itibaren Maliye Uzmanları Dernek Başkanlığı görevini yürütmekte, Mali Kurallar, Mali İstatistikler, Bütçe, Global Kriz ile KKTC ve Yunanistan ekonomileri konularında çalışmalar yapmaktadır.

Yunanistan Krizi ve Yaratıcı Muhasebe Üzerine

"Bu bir hataydı, çünkü Yunanistan düzmece rakamlara dayanarak AB'ye girdi ve hazır değildi"
Nicolas Sarkozy

Yunanistan'da Dışişleri ve Kültür eski Bakanlığı ile bir dönem de Başbakan Yardımcılığı yapan Teodoros Pangalos, Yunanistan'da 2009 yılında patlayan ve üzerinden 4 yıl geçmesine rağmen hiçbir düzelme işareti göstermeyen ekonomik krizi üç kelime ile anlattı: 'Paraları birlikte yedik'.

Almanya Başbakanı Angela Merkel, Avrupa Parlamentosu'nda yaptığı konuşmada Yunanistan'ı 'hidrosefali devlet' (koca kafa devlet) olarak tanımladı.

Almanya Maliye Bakanı Wolfgang Schaeuble "Yunanistan'a yardım etmek için elimizden geleni yapmak istiyoruz. Yardım edebiliriz ancak dipsiz bir kuyuya sürekli para akıtamayız' dedi.

Almanya Maliye Bakanı Wolfgang Schaeuble "Yunanistan'a yardım etmek için elimizden geleni yapmak istiyoruz. Yardım edebiliriz ancak dipsiz bir kuyuya sürekli para akıtamayız' dedi. Haklı Schaeuble.

Yunanistan Cumhurbaşkanı Karolos Papulyas, Schaeuble'ye cevap verirken 'Almanya Maliye Bakanı'nın ülkeme hakaret etmesini kabul etmem mümkün değil. Hollandalılar kim oluyor? Finliler kim oluyor?' dedi.

Siyasetçilerin görüşlerine hak vermemek elde değil. Yunanistan uzun yıllar süren refah döneminin ardından adı iflaslar ve isyanlarla anılan bir ülke halini aldı ve denizin bittiğini keşfetti. Yıllarca istikrarın, huzurlu ve neşeli

*Bu çalışmada yer verilen görüşler, yazarın şahsi görüşleri olup, yazarın çalıştığı Kurumu ve başkanlık görevi yürüttüğü Derneği bağlamaz. Çalıştığı kurum veya yaptığı görevle ilişki kurulmak suretiyle herhangi bir şekilde kullanılamaz.

insanların ülkesi olarak gösterilen Yunanistan, 3 yıldır şatafatlı geçmişinin özlemini çekiyor, bir yandan bu duruma düşmesinin nedenlerini araştırırken diğer taraftan yeni gerçeklerine alışmaya çalışıyor. Borçlarını ödeyebilmek için bir nevi Düyun-u Umumiye İdaresi ile de karşı karşıya kalan ve Avrupa Birliği'nin hasta adamı ilan edilen Yunanistan nasıl bu duruma geldi, Avrupa Birliği'nin hastası neydi?

BORÇLANMADA İPİN UCU KAÇTI

Albaylar Cuntası (1967-1974) iktidardan düşüp Yunanistan'da demokrasiye geçildiğinde Yunanistan'ın borcu GSMH'nin yaklaşık yüzde 0'ı idi.

1974-1980 döneminde yüzde 10 olan borç, 1980-1993 yılları arasında GSMH'nin yüzde 28.6'sından yüzde 111.6'ya fırladı. 2000 yılında Drahmiden Euro'ya geçtiğinde ipin ucu iyiden iyiye kaçtı. Ekonomik krizin patladığı, Yunanistan'ın artık borçlarını ödeyemeyecek duruma geldiği ancak astronomik faizlerle borçlanabileceği 2009 yılında borç miktarı 300 milyar Euro'yu (GSMH'nin yüzde 130'u) geçti. Geçen yıl GSMH'nin yüzde 160'ına çıkan borç en iyi tahminlerle ancak 2024 yılında yüzde 120'ye düşebilecek.

ÇALKANTILI SİYASİ HAYAT

Yunanistan 1923 yılında yapılan halk oylaması sonunda Cumhuriyet ilan edilmiş olmasına rağmen 1926'da General Theodoros Pangalos diktatörlüğünü ilan etti. 1935 yılında monarşik idareye geçen Yunanistan 1940 yılında İtalya'dan bir ultimatom aldı fakat bunu reddetti ardından Alman, İtalyan ve Bulgarlar ülkeyi işgal etti. 1944 yılında işgal kuvvetleri ülkeden çekildi. Ülkede tekrar iç karışıklıklar başgösterdi. 1947'de yapılan yeni bir

halkoylamasıyla George-II idareyi eline aldı daha sonra yerine kardeşi Paul-I geçti.

Ülkede 1947-1949 yılları arasında tekrar karışıklıklar çıkarsa da, bu karışıklıklar ABD'nin yardımıyla çözüldü. 1963 yılına kadar Karamanlis hükümetince yönetilen ülkede bu tarihteki seçimleri Merkez Partisi kazandı. Ülke içinde yeniden karışıklıklar çıktı ve 1967 yılında Albay Papadopoulos ihtilalle idareyi eline geçirmesine rağmen 1973 yılında General Demetrius'un ihtilaliyle idareyi kaybetti. 1974 yılında ortaya çıkan Kıbrıs problemi nedeniyle Türk Ordusunun 'Barış Harekatı' Yunanistan'da yeniden iktidar değişikliğine sebep oldu: Yunan askeri cuntası dağıldı. Yerine Karamanlis hükümeti geldi. Yunanistan, 1974 yılında referandumla yeniden Cumhuriyet oldu.

"DOLCE VITA" ANDREAS PAPANDREU İLE BAŞLADI

974-1980 yılları arasında Başbakan olan Konstantin Karamanlis (1907-1988) Yunanistan'ı AB üyesi yapmayı başardı. Son derece tutumlu bir ekonomi politikası izledi. Buna karşı, 1981-1990 ve 1993-1996 yılları arasında Başbakan olan Sosyalist Pasok'un Lideri Andreas Papandreu (1919-1996) kesenin ağzını sonuna kadar açtı. Çiftçiye tarlasını sürmesine neden kalmayacak ödenekler verdi. Memurun, işçinin maaşına o günün şartları için akıl almaz zamlar yaptı. Çalışanlara tatil, tiyatro izinleri gibi büyük sosyal haklar tanıdı. Ayrıca 'Türkiye tehdidi'ni gerekçe göstererek ihtiyaçtan çok fazla savaş uçağı, tank, savaş gemisi sipariş etti. Andreas Papandreu döneminde Yunan halkı lüks ile tanıştı. Orta derecede bir memurun pahalı otomobili, yazlık evi oldu. Marka giyinmek alışkanlık haline geldi.

Bu durum 1990-1993 yıllarında Başbakan olan merkez-sağcı Yeni Demokrasi (ND) Partisi Lideri Konstantin Miçotakis, 1996-2004 yılları arasında Başbakan olan Pasok Lideri Kostas Simitis ve 2004-2009 yılları arasında Başbakan olan Kostas Karamanlis (yeğen) döneminde de değişmedi.

Simitis döneminde, Yunanistan Drahmiden çıkıp Euro'ya girdi. 2004 yılında yaklaşık 20 milyar euro'ya malolan Atina Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapıldı. 'Balon' olduğu anlaşılan Atina Borsası Endeksi 8 bin puanından bir anda 900 puana düştü. Avrupa Birliğine bütçe ile ilgili yalan bilgiler aktarıldı.

Karamanlis döneminde AB'nin uyarılarına rağmen 'dolce vita' yaşam devam etti. Karamanlis bıçağın kemiğe dayandığını anlayınca kaybedeceğini bile bile erken seçim ilan etti.

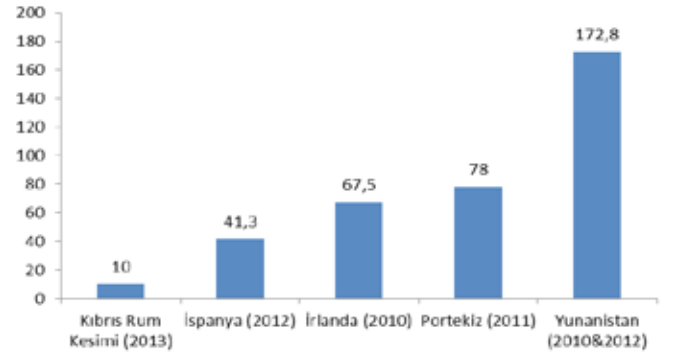
2009'da 'Devlette para var' sloganıyla iktidara gelen Yorgo Papandreu Başbakanlığının 4. ayında 'iflas' bayrağını çekmek, yardım için AB ve IMF'ye başvurmak zorunda kaldı. Başbakanlık koltuğunda ancak 2 yıl kalabilen Yorgo Papandreu'dan sonra teknokrat Lukas Papadimos başbakanlığında geçici bir hükümet kuruldu. Geçen yıl da peş peşe yapılan 2 seçimden sonra Yeni Demokrasi partisi lideri Andonis Samaras Başbakanlığı'nda 3 partinin katılımı ile bir koalisyon hükümeti işbaşına geldi.

120 MİLYARLIK BORÇ SİLİNDİ

on üç yıl içinde, 'tırış' ve 'takas' işlemiyle 100 milyar Euro, devlet tahvillerini geri satın alımıyla da 20 milyar Euro borç silen Yunanistan aynı dönemde AB ve IMF ile biri 110 diğeri 130 milyar Euro olmak üzere iki kredi anlaşması imzaladı. Ülke, üç yıl içinde defalarca iflasın

eşiğine geldi. 1980'li yıllarda yüzde 10 civarındaki işsizlik oranları, kriz sonrası yüzde 26'ya geçti. Gençlerde işsizlik oranı yüzde 54 oranı ile rekor düzeyde. Kriz döneminde 200 bine yakın dükkân ve işyeri kapandı.

Şekil 1: Avrupa Birliği'nin Krizdeki Üye Ülkelere Yönelik Yardımları (Milyar €)

http://zaman.com.tr/saruhan-ozel/kibris-rum-kesimi-nasil-kurtulur_2070287.html

3 YILDA NELER DEĞİŞTİ?

Yunanistan'da ekonomik kriz nedeniyle 3 yıl içinde yaşanan değişikliklere inanabilmek imkansız. Kriz öncesi ve sonrasında iki farklı ülkeden söz edebilmek mümkün.

AB ve IMF'nin acı reçetelerine uyularak memur ve emeklilerin maaşlarına, aldıkları ikramiyeler de eklenirse, yüzde 30 kesinti yapıldı. Asgari ücret 730 Euro'dan 590 Euro'ya indirildi. Özel 'kelle vergisi', özel 'konut vergisi' getirildi. Ödemeyenin evindeki elektriği kesildi. Her şeye zam yapıldı. KDV oranı ortalama yüzde 13'den yüzde 23'e çıkarıldı. Savunma harcamalarında büyük tasarrufa gidildi. Bankalar kredi musluklarını sıkı sıkıya kapattı. Kıdem tazminatları indirildi.

HALKIN TEPKİSİ

Yunan halkı peşpeşe alınan kemer sıkma tedbirleri üzerine sokaklara döküldü. Can kaybının, çatışmaların olduğu protesto gösterileri yapıldı. Başkent Atina defalarca 'savaş meydanı'na dönüştü.

Halk protesto gösterilerinde, parlamento binasının da bulunduğu Sintagma meydanında siyasetçilere seslenerek 'Çaldıklarınızı geri getirin' diye haykırdı. 'Öfkeli vatandaşlar' ve 'Ödemiyorum..ödemiyorum' adlı sivil toplum örgütleri kuruldu. Halkın bir diğer tepkisi de seçimlerde 1974'den bu yana devam eden tek partili iktidarlar dönemine son vermesi oldu. Krizden en büyük darbeyi üç yılda yüzde 47'den yüzde 7'ye düşen Sosyalist Pasok ödedi. Buna karşı tepki oylarını toplayan ırkçı-faşist Altın Şafak Partisi parlamento ya girdi ve halen kamuoyu araştırmalarında yüzde 10'un üzerinde oy potansiyeli ile 3. parti konumunda. Ayrıca, AB ve IMF ile imzalanan anlaşmaları feshedeceğini vadeden Radikal Sol Koalisyon (SYRİZA) yüzde 5'den yüzde 25'e yükselerek ana muhalefet partisi oldu.

Yunan halkının önemli bir bölümü 2 otomobilinden birisini satmak zorunda kaldı. Yılda 1 ay tatil yaparken, geçen üç yılda ya 1 hafta tatil yaptı ya da evinde kaldı. Belki siz 'ne var bunda?' diyebilirsiniz ama 'dolce vita'ya alışmış bir halktan söz ediyoruz.

ATİNA "ÖLÜ" ŞEHİR

Yunanistan'daki ekonomik krizin aynası Başkent Atina'nın şehir merkezidir. İstanbul'un Nişantaşı'sı ile kıyaslayabileceğimiz Kolonaki semtinde boş dükkanların sayısı neredeyse açık olanlar kadar. Sintagma meydanına çıkan üç büyük caddede de (Akademias, Panepistimiu, Stadiu) durum farklı değil. Her yerde 'kiralık' ilanları.

Binlerce insan ya Atina Belediyesi'nin ya da kilisenin aşevlerinde bir tas yemek alabilmek için saatlerce kuy-

rukta bekliyorlar. Çöp bidonlarında satabilecekleri bir şeyler bulmayı umut eden binlerce insan var. Kafeler, tavernalar, tiyatrolar, sinemalar sinek avlıyor. Dar gelirli-ler ve neredeyse nüfusun yüzde 15'ine yaklaşan yabancı göçmenler kriz karşısında diz çökmüş durumda.

NASIL BİR "SİSTEM"?

Yunanistan müsrif, tembel ve 'aman boş ver' diyen bir devlet ve halk anlayışının kurbanı oldu. İşbaşındaki her hükümet, seçmenini üzmemek ve başka partiye kaptırmamak için her gelen 'talebi' kabul etti. Her hükümet devlet sektörünü yeni memurlarla doldurdu, her grev yapanın isteklerini yerine getirdi. Siyasetçiler büyük servet sahibi oldular. 'Çevir kazı yamasın' ya da 'yılanı delikten başkası çıkarsın' zihniyeti hüküm sürdü yıllarca. Halkın önemli bir bölümü de bu cümbüşten fazlasıyla payını aldı.

Türkiye'deki 2001 krizi ile Yunanistan'daki krizi mukayese edebilmek zor. Üretimi olmayan, sadece hizmet sektörü bulunan bir ülke Yunanistan. Kendi yağı ile kavrulmayı bilmeyen, daha doğrusu unutan bir ülke. Geçen 3 yıl içinde de krizin aşılması için tünelin ucunda hala ışık görülmemesinin nedeni de bu zaten.

ÖRNEKLERLE KRİZİN "NEDENLERİ"

Yunanistan'ın bugüne nasıl geldiğini birkaç örnekle izah edelim:

1. Yunanistan'da devletten maaş alan emekli sayısı 2 milyon 660 bin (nüfusun dörtte biri). Devlet 'Şu emekliler kimmiş, bir bakalım' diye araştırdığında ilk aşamada çoktan rahmete kavuşmuş 20 bin kişiye hâlâ emekli maaşı ödendiği ortaya çıktı. Formül gayet basit: ölenin eşi ya da çocuğu durumu devlete bildirmiyor ve ellerindeki vekaletnameleri gösterip tıkr tıkr maaşı almaya devam ediyordu. Devletin ölmüş toplam 60 bin kişi için hâlâ emekli maaşı ödediği tahmin ediliyor.

2. 30-35 bin nüfuslu Zakynthos Adası'nda görme engelli olduğu için maaş alanların sayısı 700 olarak tespit

edildi. Yani nüfusun yüzde 2'si kör. Hem de belgelere bakılırsa doğuştan kör. Devlet 'Şu görme engelliler kim bir bakalım' deyince, engelli belgelerinin hep seçim öncesi dönemlerde verildiği anlaşıldı. Üstelik son 20-30 yılda bu belgeleri veren heyetin üyeleri de hiç değişmedi. Devlet, Zakynthos Adası'ndaki görme engelliler için yılda 6.4 milyon Euro maaş ödüyor. Başkent Atina'da ise görme engelli maaşı alan bir taksici yakalandı.

3. Devlet oturup hesap yapıyor ve 900 bin kişinin toplam 41 milyar Euro vergi borcu olduğunu tespit ediyor. İşin ilginç yanı bu borcun 37 milyar Euro'luk kısmı sadece 14 bin kişi ve kuruma ait. Geri kalan 874 bin kişinin devlete borcu sadece 4 milyar Euro.

4. Bu devlet yıllarca memuruna işine saatinde gelip saatinde gittiği için 'çalışkanlık primi' ödedi. Yani saatinde gelip saatinde giden memur 'çalışkan' sayıldı. Saatinde daireye gelen memur, sadece kendisinin değil mesai arkadaşlarının da giriş-çıkış kartlarını taşıdı yanında. Böylece geç gelen, erken giden memur da 'ödüllendirildi'.

5. Bu devletin sahip olduğu gayrimenkullerin değeri 40 milyar Euro'nun üzerinde. Pek çok devlet müessesesinin apartmanları, hanları var. Ancak ne zihniyetse, bunları düşük ücretle kiraya verip kendileri çok daha yüksek ücretle kiraladıkları apartmanlarda, hanlarda barındılar yıllarca.

6. Orman yangını çıktı bir bölgede. Devlet, birkaç bin Euro acil yardım vereceğini açıkladı felaketzedelere. Ülkenin dört bir yanından uyanıklar üşüştü. Yangından 1000 kişi zarar görmüşse 4-5 bin kişi acil yardımdan yararlandı.

7. Üç gün mü resmi tatil? Devlet memuru günlerce gitmedi işine. Resmi tatil ertesi devlet dairelerinde memura rastlamak büyük şanslı yıllarca.

8. AB yetkilileri iki yıl önce Yunan Maliye Bakanlığı'na 'kaç devlet memuru var?' diye sordu. Cevap 'Bilmiyoruz' oldu. Memurlar ancak iki yılda sayılabildi. (700 bin civarında)

Yüzlerce daha örnek verilebilir. Velhasıl, Yunanistan'da deniz bitti ve gemi karaya vurdu.

"DÜZMECE RAKAMLARLA AB'YE"

Aslında buraya kadar yazılanlar Yunan halkı ve idarecilerinin tercihi idi. Ancak bu tercih, kamu kesimi mali dengesinin bozulması ve tedbir alınmasını gerektirmesine rağmen, kamu kesiminin işlem ve hesaplarında bu kayıtların görülmemesi ya da olması gerektiği şekliyle yer almaması dikkatlerin bu noktada yoğunlaşmasını zorunlu kılıyordu. Zira mali göstergelere müdahale edilmiş olması, Goldman Sachs vb. uluslararası kuruluşların da bu gizleme operasyonuna aracılık etmiş olması, Avrupa Birliği'nden gelen paralarla oluşturulan 'sanal refahtan' fedakârlık istenilmemesi, sorunların daha da büyümesi pahasına ötelenmesi anlamına geliyordu. Avrupa Birliği'nin temel açmazı ve yumuşak karnı olan bu tablo ancak yıllar sonra anlaşılabilir ve Fransa Eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy: 'Bu bir hataydı çünkü

Yunanistan düzmece rakamlara dayanarak AB'ye girdi ve hazır değildi" itirafında bulunmak zorunda kalıyordu.

Avrupa'nın 'haşarı çocuğu Yunanlılar', biraz da Yunan filozof atalarının hatırına², batılı ülkeler tarafından yıllarca korundu, Avrupa Birliği tarafından kol kanat gerildi, birliğe üye olması düşünülen ülkeleri güçlendirme politikası çerçevesinde milyarlarca Euro'yu bulan miktarlarla desteklendi. Ne var ki böylesine yüksek miktartlı destekler, ekonominin rekabet gücünün artırılması, sanayi, tarım ve turizm projelerinin geliştirilmesi, iktisadi kalkınmanın temelinin atılması, verimlilikte iyileştirmeler ve devlette yapısal değişiklikler amacıyla kullanıl(a)madı. Bu denli önemli miktardaki desteğe rağmen Yunan felsefesi, uzun yıllar Türkiye'de de hâkim olan 'devletin malı deniz' mantığına paralel bir anlayışa sahip oldu ve seçmen, sendikacı, çiftçi ve memurlar tarafından dillendirilen isteklere hayır denil(e)medi.

nin rekabet gücünün artırılması, sanayi, tarım ve turizm projelerinin geliştirilmesi, iktisadi kalkınmanın temelinin atılması, verimlilikte iyileştirmeler ve devlette yapısal değişiklikler amacıyla kullanıl(a)madı. Bu denli önemli miktardaki desteğe rağmen Yunan felsefesi, uzun yıllar Türkiye'de de hâkim olan 'devletin malı deniz' mantığına paralel bir anlayışa sahip oldu ve seçmen, sendikacı, çiftçi ve memurlar tarafından dillendirilen isteklere hayır denil(e)medi.

YUNANİSTAN KRİZİNDE YARATICI MUHASEBENİN ROLÜ

Yunanistan'da mali verilere müdahale etme konusunda yaşananların üzerinden sır perdesi aralanmaya başladığında, bu yöntemlerin işlevi çok konuşuldu. Finansal tablolar hazırlanırken ya olmayan verileri varmış gibi ya da var olan veriyi olduğundan farklı biçimde gösteren yaratıcı muhasebe teknikleri, daha çok özel sektör tarafından başvuru (ABD'deki General Motors, Enron, Merrill Lynch, Worldcom...iflas ve skandallarını hatırlayın) bir yöntem olarak biliniyor olsa da; Yunanistan başta

2 Batı medeniyetinin oluşumunda Antik Yunan felsefesinin, bilhassa Pisagor, Sokrat, Eflâton ve Aristo'nun katkılarını hatırlamak gerekir.

olmak üzere pek çok Avrupa Birliği üyesi ülkenin bu yön-teme başvurduğu artık herkesin malumu.

Yaratıcı (kreatif) muhasebe uygulamaları³, genellikle...arzu edilmeyen mevcut finansal durum ve faaliyet sonuçlarını gizlemek veya değiştirmek için kullanılan yöntem ve yaklaşımların bütününe verilen isimdir. Muhasebe kurallarında bazen birden fazla seçenek sunulur, farklı yöntemler öngörülür, geniş esneklikler tanınır. İşte yaratıcı muhasebe uygulamaları bu yöntem, seçenek ve esneklikleri yalnızca belli kişi veya grupların (ülkelerin) lehine sonuçlar doğuracak şekilde kullanma anlamına gelir. Asıl amaç işletmelerin (ülkelerin) mali tablolarını mevzuat ve standartlara uygun olmak koşuluyla öyle bir hazırlamaktır ki, mali tablo kullanıcıları işletmeyi (ülkeyi) gerçekte olduğundan farklı algılasın ve kararlarını işletmenin (ülkelerin) iktisadi/mali gerçeklerine göre değil de nasıl algıladıysa öyle versin. Dolayısıyla yaratıcı muhasebe uygulamaları esas itibarıyla mali tabloların, işletmenin (ülkelerin) durumunu olduğundan daha farklı göstermek amacına (ki bunun daha çok işletmeyi (ülkeyi) olduğundan daha iyi göstermek amacına) dönük olduğu gözlemlenmektedir. Buradaki asıl tehlike, her şeyin görünürde muhasebe kurallarına ve diğer mevzuata harfiyen uymasındır. Ancak yaratıcı muhasebede muhasebe mevzuatı, muhasebe standartları ve diğer muhasebe düzenleyicilerinde bulunan seçenekleri, esneklikleri veya boşlukları işletmeyi (ülkeleri) olduğundan farklı göstermek amacıyla sonuna kadar kullanır. Dolayısıyla yaratıcı muhasebe özünde hileli finansal raporlamanın bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 2: Bütçe Açığının Milli Gelire Oranı

Kaynak: Eurostat Veri Tabanı,

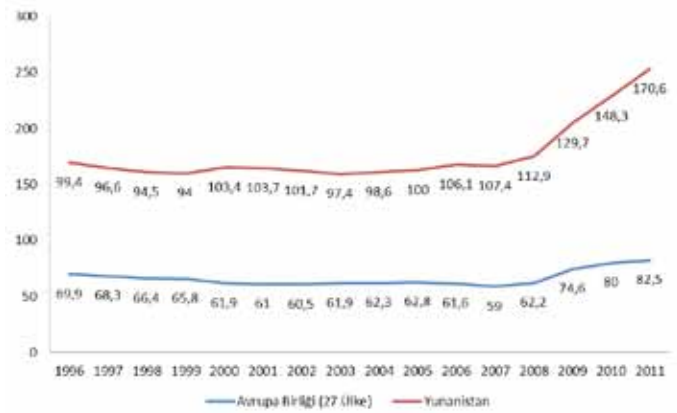
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&pl>

ugin=1&language=en&pcode=tec00127, Erişim Tarihi: 21.03.2013

Yunanistan'da yaratıcı muhasebe teknikleri kullanılarak devletin yaptığı harcamalar gizlenebilmiş, gelirler öne çekilip giderler ötelenebilmiştir. Bu sayede mali veriler olduğundan daha iyi gösterilerek Maastricht Kriterleri yakalanmış; açıklanan veriler sonrasında Yunanistan

Avrupa'nın başarılı, istikrarlı ve örnek alınacak ülkesi haline gelmiştir! Bu durum Şekil 2 ve 3'de çok net bir şekilde görülmektedir. Avrupa Birliği'nin mali istikrarı için en önemli göstergelerin başında gelen bütçe açığı hiçbir zaman olması gereken yüzde 3, borcun milli gelire oranı ise yüzde 60'ın altına çekilememiş fakat kamuoyu ve EUROSTAT ile paylaşılan verilerin tamamında bu oranlar yüzde 3 ve yüzde 60'ın altında gerçekleşmiş gibi gösterilmiştir.

Şekil 3: Devlet Borçlarının Milli Gelire Oranı

Kaynak: Eurostat Veri Tabanı,

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&pl>

ugin=1&language=en&pcode=tsdde410, Erişim Tarihi: 21.03.2013

Yunanistan uzun yıllar boyunca yaratıcı muhasebe tekniklerinden olan;

A. Varlık ve Gelirlerin Fazla Bildirimi:

- Uygun Olmayan Gelir Tanımları,

- Varlıkların Uygun Olmayan Biçimde Değerlendirilmesi,

B. Yükümlülük ve Giderlerin Eksik Bildirilmesi:

- Yükümlülük ve giderlerin uygun olmayan erteleme-leri,

- Uygun olmayan amortisman politika yöntemleri,

C. Yanlış, Yetersiz veya Atlanan Açıklamalar:

- İlgili taraf işlemlerinin uygun olmayan açıklamaları,

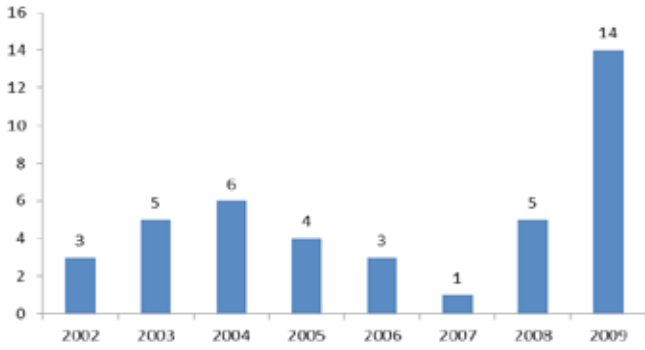
- Yetersiz, atlanmış veya uygun olmayan açıklamala-rından,

bir veya birkaçına başvurarak mali verilerinde mak-yajlamaya başvurmuştur.

3 Bu bölümde yazılanlar büyük ölçüde; Krizin muhasebesi ve Muhasebenin Krizi, Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN, Mali Çözüm, Sayı: 97 isimli çalışmaya dayanmaktadır.

Bu yöntemlere sadece Yunanistan'ın başvurduğunu düşünmek ise, en hafif tabir ile, saflık olacaktır. Şekil 4'te bütçe açığı kriterine uymayan ülke sayıları yer almaktadır. Öncelikle şeklin iyimser bir resim ortaya koyduğunu ifade etmeliyiz. Zira Dafflon ve Rossi, Milesi-Ferretti ile Von Hagen ve Wolff⁴'ün ulaştığı ortak kanaat; ortak para birimine geçiş aşamasında pek çok ülkenin bu yöntemlere başvurduğu ve açık prosedürünün başlamasından itibaren yaratıcı muhasebe teknikleri kullanarak mali verilerde iyileştirme yaptıkları yönündedir.

Şekil 4: Bütçe Açığı Kriterine Uymayan Ülke Sayısı

Kaynak: http://thesisantithesis.blogspot.com/2010/04/grek-crisis_28.html, Erişim Tarihi: 21 Mart 2013

FIRSATI YAKALA, BASKIYI BERTARAF ET

Başvurdukları bu tarz yöntemler gün yüzüne çıkmanın diğer AB ülkelerinde olduğu gibi, Yunanistan da verilere müdahale yöntemi sayesinde, AB ve Euro Bölgesi 'fırsatı'ndan yararlanmış, üyelik sonrası rakamların tutturulamaması nedeniyle uğranılacak 'baskı ve cezaları' bertaraf etmiş ve üyeliği 'hak ettiğini' ispatlayabilmiştir.

Avrupa Birliği'nin Maastricht Kriterleri, birlik içerisindeki mali disiplini sağlamak için önemli 'mali kurallar' olmasına rağmen üye ülkeleri hileli kayıtlar ya da eksik raporlama yapmaya zorlamıştır. Yunanistan'da yıllarca saklanan veriler, mali sorunların tespit ve tedavisini geciktirerek daha az zararlı giderilebilecek yangının, devasa boyutlara ulaşmasına neden olmuştur. Sonuçta geciken çözüm faturası halka; vergi artışları, maaşların düşürülmesi, memur sayısında azalma, sosyal harcamalarda kesinti, vergi oranlarında ve sosyal güvenlik primlerinde artış, kamu kuruluşlarının kapatılması, birleştirilmesi ya da özelleştirilmesi, kamu yatırımları, savunma ve sağlık harcamalarında kesinti gibi acı bir reçete olarak geri dönmüştür,

YAPILMASI GEREKEN: MAASTRICHT KRİTERLERİ GÖZDEN GEÇİRİLMELİ

Avrupa Birliği Yunanistan ve diğer üye ülke kriz süreçlerini başarı ile yöneterek krizi atlattığı sonrasında adım atması gereken konuların başında; hiç şüphesiz, üye ülke mali istatistiklerinin daha sağlıklı hale gelmesini sağlayacak düzenlemeler için girişimlerde bulunma ve devlet muhasebesi alanında metodolojik zayıflıkları giderecek adımlar atma gelmelidir. Maastricht Kriterlerini salt istatistiki veri olarak görmek, süreci göz ardı ederek sonuca odaklanmak anlamına gelmektedir. Zira mali istatistiklere temel teşkil eden veriler muhasebe kayıtlarına dayanmakta ve devletler icra ettiği faaliyetlere ilişkin mali nitelikteki işlemlere ait bilgilerin toplanması, kaydedilmesi, sınıflandırılması ve analiz edilip yorumlanmasını muhasebe kayıtları aracılığıyla yerine getirmektedir. Bu sayede politika üreticileri tarafından kararlar etkili, zamanında ve doğru bir şekilde alınırken ulusal/uluslararası/uluslarüstü denetim fonksiyonu da yerine getirilmektedir. O nedenle Maastricht Kriterlerine temel teşkil eden muhasebe kayıtları ve muhasebe standartları üzerine daha ciddi biçimde yoğunlaşma zorunluluğu göz ardı edilmemelidir. Yaratıcı muhasebe uygulamaları, muhasebe kurallarındaki, standartlarındaki ve ilgili mevzuattaki esneklik ya da boşluklardan yararlanmak suretiyle hayat bulduğundan devlet muhasebesi alanında standartların iyi belirlenmesi, esneklik ve boşluk alanlarının sınırlarının iyi çizilmesi gerekmektedir. EUROSTAT tarafından her üye ülkede gözetim yapacak çalışan(lar) istihdam edilemeyeceğine göre, bu aşamadan sonra sadece devlet muhasebesi alanında standart(lar) belirlemekle yetinilmemeli, bu kurgu uzaktan denetim ve gözetime imkan sağlayacak, şeffaflığı olmazsa olmaz temel perspektif olarak görecektir, teknik altyapısı Avrupa Birliği tarafından sağlanan ve istatistikçilerin yanında devlet muhasebesi alanında uzmanlaşmış kişilerin gözetim ve denetimine imkan sağlayacak sistemler aracılığıyla gerçekleştirilmelidir. Lizbon Stratejisi⁵ Avrupa Birliği'ni dünyanın bilgi teknolojileri ile desteklenen en rekabetçi ekonomisi yapma perspektifine sahipti. Yaşa-

5 23-24 Mart 2000 tarihinde Portekiz'in dönem başkanlığında Lizbon'da bir araya gelerek, geleceğin Avrupa'sını nasıl daha iyi yönetecekleri üzerine politika oluşturmaya çalışmışlardır. Lizbon süreci olarak bilinen adım temel olarak AB'nin karşı karşıya olduğu ekonomik, sosyal ve çevresel olumsuzluklara karşı nasıl etkili önlemler alınabileceği üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede ön plana çıkan tavsiyelerden bazıları: Bilim ve Teknoloji üretimi alanlarında Birlik seviyesinde bazı adımların atılması; Devletin Ar&Ge faaliyetlerine daha fazla destek vermesi; Özel sektör Ar&Ge faaliyetlerinin ve yenilik üretiminin teşvik edilmesi; Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme (KOBİ)'lerin teknolojik altyapılarının güçlendirilmesi; Bilgi ve iletişim teknolojilerinin AB genelinde daha da yaygınlaştırılması; AB genelinde ucuz internet erişiminin sağlanması;

4 Bu konuda detaylı bilgi için bkz: Yunanistan Ekonomik Krizi: Nedenleri, Etkileri ve Alınan Tedbirlere İlişkin Bir Değerlendirme, Yaşar KÖSE, Hakan KARABACAK, Maliye Dergisi, Sayı 160

Gençlerin eğitime özel ilgi gösterilmesi ve ekonominin gerekleri doğrultusunda gençlere yetenek kazandırılması, gibi hususlardır. Detaylı bilgi için bkz: Avrupa Birliğinin Sosya Ekonomik Geleceği: Lizbon Stratejisi ve Küreselleşme, Maliye Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

nan krizin etkisi ile bu strateji güçlendirilerek güncellenmeli ve yukarıda ifade edilen bilgi teknolojileri destekli devlet muhasebesi bilişim altyapısı kurgulanmalıdır.

Yeni dönemde konuşulması gereken diğer bir konu ise; Maastricht Kriterlerinin gözden geçirilmesi yönünde olmalıdır. Zira Maastricht Kriterleri Avrupa Birliği'nin istikrarlı ve güçlü mali pozisyona sahip olması ve Birliğin geleceği için olmazsa olmaz kriterler gibi görülse de, aday ülkelerin üyelik öncesi, üye ülkelerin ise üyelikleri sürecinde yaptırımlardan kaçınma motivasyonu ile hareket etmelerine neden olmaktadır. Dolayısıyla daha sıkı mali hedefler daha disiplinli Avrupa Birliği hedefine hizmet etmemektedir. O nedenle Maastricht Kriterleri nokta hedef yerine aralık hedef olarak belirlenmeli (örneğin yüzde 3 nokta hedef yerine yüzde 4-6 arası gibi), daha etkin denetim ve gözetim sağlanmalı ancak yaptırımlar hafifletilmelidir. Hâlbuki Avrupa Birliği yaptığı son düzenlemelerle (Six Pack, Two Pack ile Mali Sıkılaştırma) sıkılaştırma tercihinde bulunmuş üstelik bu konuda anayasal güvenceler istemiştir. İlerleyen yıllar bu kararların doğruluğunu hepimize gösterecektir.

SONUÇ OLARAK...

Hiç şüphe yok ki yaşanan diğer krizler gibi Yunanistan/Avrupa Birliği Krizi de bitecek... Nasıl ki, Meksika, Asya, Rusya, Brezilya, Türkiye ve Arjantin Krizleri çözüme kavuştu; Yunanistan ve diğer Avrupa Birliği üyesi ülkeler-

de yaşanan krizler de çözüme kavuşacak. Ne var ki, küresel krize neden olan aşırı kazanma ve hadsiz harcama hırsını bir kenara bırakırsak, Yunanistan'la başlayan krizin bir muhasebe krizi olduğunu dikkatlerden kaçırmamız gerekmektedir. Eğer Avrupa Birliği, devlet muhasebesi alanındaki metodolojik zayıflıkları dikkate alan ve daha etkin gözetim ve denetime imkan sağlayan bir mali sistem kurgusuna sahip olabilseydi, bu sorunlar yaşanmayabilirdi ya da erken teşhisle daha az hasarla atlatılabılırdı. Önceki yıllarda verilerin saklanması ve yanlış raporlanması EUROSTAT tarafından tespit edilmiş ve verilere çekince konulmuş olmasına rağmen, bu yöntemler uzun yıllar Yunanistan ve diğer ülkelerde uygulanabilmişse, AB'nin zaman kaybetmeksizin devlet muhasebesine ilişkin önlem ve perspektifini ortaya koyması gerekmektedir. Avrupa Birliği ise bu alanda yeni düzenlemeler yapmak yerine anayasal güvencelerle mali hedeflerde sıkılaştırmaya gitmektedir. Peki bu kararlar Avrupa'da mali disiplini kalıcı biçimde sağlayacak ve yeni Yunanistanların önüne geçebilecek kararlar mıdır? Üzülerek ifade edelim ki: Hayır! Bu çözüm önerileri de AB'nin muhasebe krizini çözüme kavuştur(a)mayacaktır. Ve yıllar sonra biz yine tutmayan bütçe açık hedefleri, artan kamu borç rakamlarını konuşuyor olacağız; üstelik o zaman literatürde 'Greek Statistics/Yunan İstatistikleri' ifadesi de yalnız kalmayacak ve bu defa Yunanistan'ın yanında pek çok ülkenin de yer aldığına beraber şahit olacağız.. ■